

УДК 658.5

Семчишин М. – ст. гр. БМ-31

Тернопільський державний технічний університет імені І. Пулюя

СИСТЕМА КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ

Науковий керівник: асистент Малюта Л. Я.

У найбільш загальному значенні калькулювання являє собою підрахунок у грошовому вимірнику результату будь-якого господарського процесу, а у більш вузькому калькуляція - це визначення собівартості одиниці продукції в цілому та в розрізі окремих статей витрат.

Метою калькуляції є отримання інформації для управлінської системи про формування собівартості продукції на всіх етапах виробничого циклу, а також за місцем виникнення витрат. Ця інформація використовується для пошуків внутрішньовиробничих резервів, усунення нераціонального використання ресурсів, непродуктивних витрат, для визначення рівня витрат на одиницю продукції тощо.

Калькуляція пов'язана з цілою низкою економічних наук і родом робіт, які вимагають методологічного вирішення.

В економічній літературі наводиться багато різних методів калькулювання, але найбільш часто зустрічаються 4 методи, які традиційно використовують на вітчизняних підприємствах: позамовний, попередільний, процесний(простий), нормативний, а також у практику вводять зарубіжні системи калькулювання: директ-костинг та стандат-кост. Метод калькулювання залежить від типу організації і технології виробництва та включає в себе принципи збору інформації з центрів витрат про витрачені ресурси, узагальнення і розподілу непрямих витрат.

Перелічені вище методи доповнюються способами калькуляції, серед яких виділяють: спосіб розподілу витрат, спосіб прямого розрахунку, спосіб виключення витрат і спосіб нагромадження витрат. Що ж стосується напівфабрикатів, то собівартість тих, що передаються за межі цехів, визначається за допомогою напівфабрикатного варіанту, а безнапівфабрикатний варіант не передбачає міжцехове їх переміщення.

Отже, калькуляція дає інформацію про формування собівартості апарату управління, який приймає рішення, направлені на підвищення ефективності виробничого процесу, а також є елементом ціноутворення, визначає рівень рентабельності продукції, виявляє відхилення від стандартних витрат на виробництво з врахуванням факторів, які вплинули на них.